

GÜNDEMİME BAKIŞ

Nisan - 2019 - 9. Sayı

✉ guvsam@istinye.edu.tr @isuguvsam 🌐 guvsam.istinye.edu.tr

Güvsam Başkanı Dr. İsmail SAFİ, Özbekistan televizyonlarına Türkiye-Özbekistan ilişkilerini değerlendirdi.

M5 Dergisinin Genel Yayın Yönetmeni, Mürselin TAN ile üniversitemizi ziyareti sırasında yeni sayının konularını planladık, İnsansız kara araçları ve otonom sistemler ve daha birçok konu ile gündemi oluşturmaya devam ediyoruz.

Üst Düzey İşbirliği Konseyi (ÜDİK) çalışmaları için Moskovada, Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyareti öncesi hazırlık çalışmaları tamamlandı. Ev Sahipliği için Moskova Büyükelçimiz Sn. Mehmet Samsar'a teşekkür edildi.

Güvsam Başkanı Dr. İsmail SAFİ, Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA)'da gençlerle buluştu ve Ermeni Meselesinin tarihsel kökenleri üzerine sohbet ettiler.

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ | STRATEJİK DÜŞÜNCE TOPLULUĞU

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

STRATEJİK BULUŞMALAR HAFTASI '19

"TÜRK DIŞ POLİTİKASI"

❖ Türkiye'nin Enerji Stratejileri Bağlamında
Türkiye - Rusya İlişkileri

DR. İSMAİL SAFİ

(T.C. Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu
Üyesi, AK Parti Eski Milletvekili İstinye Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi Bölüm Başkanı, Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama ve
Araştırma Merkezi Başkanı)

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Stratejik Düşünce Topluluğunun düzenlediği konferansta Güvsam Başkanı Türkiye'nin Dış Politikası üzerine konuştu.

Rus-Türk İşadamları Derneğinin (RTİB) Moskova merkezi Güvsam Başkanı tarafından ziyaret edildi. RTİB Başkanı Sayın Naki Karaaslan'a misafirperverlikleri için teşekkür edildi.

TÜRKİYE-RUSYA İLİŞKİLERİNDE SON DURUM

Rusya’da düzenlenen Türkiye-Rusya 8. Üst düzey işbirliği toplantısında Suriye gündeminden S-400 anlaşmasına, vize serbestisinden ticarete yerli para kullanımına kadar birçok başlığın ele alındığı toplantıda, ticari ilişkilerde işbirliği vurgusu öne çıktı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rusya ile ilişkilerin ticaretten turizme, enerjiden kültüre tüm alanlarda gelişmeye devam ettiğini vurgulayarak, şöyle devam etti: “Ticaret hacmimiz geçtiğimiz yıl yüzde 15’lik bir artışla 26 milyar dolara ulaşmış bulunuyor. Ancak bu rakamın çok daha üzerinde bir potansiyele sahip olduğumuza inanıyorum. Ziyaretimde ekonomik ilişkilerimizi nasıl geliştirebileceğimizi, ticaret hacmimizi nasıl artırabileceğimizi Sayın Başkanla ele alma fırsatımız olacak. Ayrıca ülkemizde ve Rusya’da yatırımları, yatırım planları olan Türk ve Rus iş adamlarıyla da bu seyahatimizde bir araya geleceğiz ve Sayın Başkan Putin’le iş adam-

larımıza hitap edecek, onlarla da görüş alışverişinde bulunacağız. Vize serbestisi konusu da elbette gündemimizde yer alan önemli bir başlık. Öncelikle hususi pasaport sahipleriyle tır şoförleri için vize muafiyetinin acilen uygulamaya geçmesi, sonrasında da bunun tüm vatandaşlarımıza teşmil edilecek

şekilde genişletilmesi hedefimizdir.” Erdoğan, “Türkiye’de yatırım yapmak isteyen Rus firmalarına her türlü kolaylığı sağlayacağız” derken, Vladimir Putin ise yabancı yatırımcıların Rusya’da kendilerini rahat ve güvende hissetmeleri için gereken her şeyi yapma sözü vermişti.

DIŞİŞLERİ BAKANININ ABD’Yİ ZİYARETİ (2-6 Nisan 2019)

Mevlüt Çalışoğlu ilk önce Yeni Zelanda’daki terör saldırılarının kınanması amacıyla toplanan BM Genel Kuruluna hitap etmek üzere New York’u ziyaret etti. 2 Nisan 2019 tarihinde Yeni Zelanda’daki terör saldırılarının ardından Türkiye’nin çağrısıyla toplanan BM Genel Kurulunda yaptığı konuşmada, terörizmin dini, dili, milleti olmadığını, terörün her türlüsüne karşı olduğumuzu ve İslamiyet’i te-

rörle yan yana gösterenlerin terörü beslediğini vurguladı. Toplantıda, Türkiye tarafından sunulan “Dini nefretin teşvik ettiği terör ve diğer şiddet eylemleriyle mücadele” başlıklı Karar kabul edildi. Aynı gün Sayın Bakanımız BM Medeniyetler İttifakı Yüksek Temsilcisi Miguel Moratinos’la da bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede, Sayın Bakanımız ittifakın, İslamofobi, yabancı düşmanlığı ve nefret söylemine karşı küresel mücadelede önemli rol üstlenmesi gerektiğini vurguladı.

Ayrıca bakan New York’ta yeni Türkevi inşaatında incelemelerde bulundu. 2017 Eylül ayında Cumhurbaşkanımızın temellerini attığı, yurtdışındaki en büyük yatırımımız olan yeni Türkevi’nin kaba inşaatının tamamlandığını, güçlü devletimizin gurur abidesi olarak New York’un kalbinde yükseldiğini ifade etti.

New York’un ardından, 3-4 Nisan 2019 tarihlerinde NATO’nun

kuruluşunun 70. yıldönümünde NATO Dışişleri Bakanları Toplantısına katılmak üzere Washington’u ziyaret etti. “Türkiye’nin NATO’daki Rolü ve Bölgesel Güvenlik” başlıklı panelde yaptığı konuşmada, Türkiye’nin NATO, NATO’nun da Türkiye için önemli olduğunu vurguladı. İttifakın temel kavramının dayanışma olduğunu hatırlatarak, başta terörle mücadele olmak üzere her alanda dayanışma beklentimizi yineledi. Çekya Dışişleri Bakanı Tomas Petricek’le de biraraya geldi. Görüşmede ikili ticaret hacmimiz ve karşılıklı yatırımlarımız başta

ve ortak gündemimizdeki konular hakkında yapıcı bir görüşme gerçekleştirdiklerini ifade etti.

Bakan Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Eliot Engel, Kıdemli Üyesi Michael McCaul, Temsilciler Meclisi üyeleri William Keating ve Üye Adam Kinzinger’le biraraya geldi. Görüşmede, Kongre’nin ilişkilerimizde daha yapıcı bir rol üstlenmesi gerektiğini ve ülkemizin tek taraflı dayatmaları kabul etmeyeceğini ifade etti.

4 Nisan 2019 tarihinde NATO Dışişleri Bakanları Toplantısının ilk oturumunda yaptığı konuşmada, 70. yıldönümünde NATO’nun ge-

olmak üzere Türkiye-Çekya ilişkileri değerlendirildi. Sonrasında ise ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo’yla da biraraya geldi. İkili ilişkilerimizde yer alan sınamalar

leceği için birlik, uyum ve dayanışmanın kilit unsurlar olduğunu ifade etti. NATO Dışişleri Bakanları Toplantısının II. Oturumunda ise, toplumları tehdit eden terörle mücadelede ayırım olmadan tam dayanışma ve kararlılık çağrısında bulundu. NATO Toplantıları marjında, Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, Norveç Dışişleri Bakanı Eriksen Soreide, Karadağ Dışişleri Bakanı Srdjan Darmanoviç, Bulgaristan Dışişleri Bakanı Ekaterina Zaharieva ve Fransa Dışişleri Bakanı Jean-Yves Le Drian’la da ikili görüşmeler gerçekleştirdi. Çavuşoğlu sonrasında ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton’la da yapıcı bir görüşme gerçekleştirdi. 5 Nisan 2019 tarihinde

Miami'ye geçti ve Amerikalı Müslüman toplumunun temsilcileriyle bir araya geldi. Görüşmede, tüm Müslümanların karşı karşıya olduğu sınamalar görüldü. Amerikalı Müslümanların yaptıklarının dünyaya ilham verdiğini ve İslamofobiyle mücadeledeki rollerinin eşsiz ve önemli olduğunu vurguladı. Miami Konferans ve Turizm Ofisi Başkanı William Talbert'le de bir araya geldi. Miami'nin turizm modelinin ele alındığı görüşmede hedefimizin 70 milyon turist ve 70 milyar dolar gelire ulaşmak olduğunu ifade etti. Miami'nin Belediye Başkanı Francis Suarez'le de bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede, özellikle turizm ve ekonomi alanlarında iş birliği imkanları ele alındı. 6 Nisan 2019 tarihinde Kuzey Karolina eyaletine geçti ve Prof. Aziz Sancar'la bir araya geldi. Sayın Bakanımız bayrağımızı bilim dünyasında en yüksek mertebeye taşıyan Prof. Aziz Sancar'ı başarılarından dolayı bir kez daha tebrik ettiğini ve Kuzey Karolina'daki Türkevî'nin geliştirilmesi amacıyla Sancar ailesine her türlü

desteği vermeye devam edeceğimizi ifade etti. Aynı gün Kuzey Karolina Üniversitesi Türk Öğrenci Birliği ve Türk vatandaşlarıyla da bir araya geldi. Sayın Bakanımız ülkemizden binlerce kilometre uzakta yaptıkları özverili çalışmalarından dolayı teşekkür etti. İran Dışişleri Bakanı Zarif: "Esad ile uzun bir görüşme yaptım, raporunu Erdoğan'a sunacağım" dedi. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Suriye ziyaretinde Beşar Esad'la görüşüğünü ve bununla ilgili Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bir dosya sunacağını söyledi. Ankara'ya resmi bir ziyaret gerçekleştiren Zarif, ilk olarak mevkidaşı Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile bir araya geldi. İki lider, Dışişleri Konutu'nda yaptıkları baş başa ve heyetler arası görüşmelerin ardından ortak ba-

sın toplantısı düzenledi. ABD'nin İran'a yönelik ambargolarıyla ilgili değerlendirmesi sorulan Çavuşoğlu, "ABD'ye ambargoların yanlış olduğunu anlatmaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın ABD'yi ziyaret ettiğini hatırlatan Çavuşoğlu, "Bakanlarımız, ambargolar konusunu tüm muhataplarına açık ve net bir şekilde söylediler. Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, ABD Başkanı Donald Trump ile de bir görüşme gerçekleştirdi. Bu görüşmelerde arkadaşlarımız, bu konulardaki endişelerimizi ve düşüncelerimizi net bir şekilde ABD'li muhataplarına iletmiş oldu. Burada önemli olan bizim kendi aramızdaki dayanışmamız ve kararlılığımızdır" dedi. Çavuşoğlu ayrıca, ABD'nin İran Devrim Muhafızları'nın terör listesine almasını da "Ayrı bir tehlikedir, son derece yanlış bir karardır" diye niteledi. Bakan Çavuşoğlu, ABD'nin Golan Tepelerini İsrail toprağı ilan etmesi hakkındaki kararını değerlendirirken de "ABD'nin tek taraflı aldığı kararların, attığı adımların uluslararası sistemi tahrip ettiğini defalarca söyledik. Biz bu tür kararları tanımıyoruz ve tanımayacağız" diye konuştu.

CEZAYİR'DE BİR DEVRİN SONU

Cezayir Cumhurbaşkanı Abdulaziz Buteflika ordunun yinedeği görevi bırakma çağrısının ardından istifa ettiğini açıkladı. Cezayir medyası, Buteflika'nın Anayasa Konseyi'ne istifasını verdiğini bildirdi. Cezayir Cumhurbaşkanı Buteflika'nın Cumhurbaşkanlığı için 5. kez aday olduğunu açıklamasının ardından ülkede protestolar patlak vermişti. Protestoların ardından Buteflika, 18 Nisan'da yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ertelendiğini ve 5. dönem için aday olmayacağını açıklamıştı. Cezayirli, 82 yaşındaki Cumhurbaşkanı Buteflika'nın sağlık sorunları ve yaşı nedeniyle ülkeyi iyi yönetemediğini belirterek adaylığını protesto etmişti. Cezayir anayasası uyarınca, parlamento üst kanadının başkanı olan Abdelkader Bensalah yeni seçim yapılınca kadar geçici başkan olarak görev yapacak. İstifa eden Cezayir Cumhurbaşkanı Abdulaziz Buteflika, halkından özür dileyerek, yönetimi süresince yaptığı hatalardan dolayı bağışlanma istedi. Buteflika, halkına

yazdığı ve Cezayir resmi ajansında yer alan veda mektubunda, yaptığı hatalardan dolayı halkından özür diledi. Bağışlanma isteğinde bulunan Buteflika, veda mektubunda "Ben de bir insanım ve hatalardan arınmış değilim. Sizlerden sözlü olarak ya da fiilen işlediğim kusurlar karşısında özür ve bağışlanma talep ediyorum." ifadelerine yer verdi. Siyasi hayattan ayrıldığı için üzgün olduğunu ancak

ülkenin geleceği konusunda endişeli olmadığını aktaran Buteflika, şöyle devam etti: "Bugün (istifayla) sıradan bir vatandaş olmam, Cezayir'in 21. yüzyıla öncelilerden çok daha iyi bir şekilde girmesine verdiğim katkılardan gurur duymama engel değil." Son olarak Buteflika, gençlerin ve kadınların siyasi hayatta, diplomaside ve yönetim kadrolarında yer alması için titizlik gösterilmesini talep etti.

LİBYA'DA SULAR DURULMUYOR

Libya Ulusal Ordusu Komutanı Halife Hafter'in kendisine bağlı güçlere "Trablus'u teröristlerden kurtarmak için taarruz emri verdiği" haberleri geldi. Trablus, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından tanınan, AB tarafından desteklenen Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin (UMH) kontrolünde. General Halife Hafter, Libya Ulusal Ordusu'na (LUO) verdiği başkent Trablus'a taarruz emrine koşut olarak, Trablus'taki Libya vatandaşlarına da silah bırakıp beyaz bayrak çekmeleri çağrısında bulundu. Hafter, "Sivillere, evlerinde oturanlara, beyaz bayrak sallayanlara ateş açmayın. Yabancılar dokunmayın, onlar bizim misafirlerimiz, onların güvenliğini ve koruma altında olmalarını garanti etmeliyiz" dedi.

SEVAKIN ADASI'NDA TÜRK ASKERİÜSSÜ

Erdoğan'ın Aralık 2017'deki ziyaretinde gündeme oturan anlaşmalardan biri de Osmanlı döneminde Afrika'dan Hac için yola çıkan Müslümanların geçiş noktası olan, Sudan Limanı'nın güneyindeki, birçok Osmanlı eserini barındıran Sevakın Adası'nın Türkiye'ye tahsis edilmesi oldu. Sudan Dışişleri Bakanı İbrahim Gandur, bu anlaşmanın askeri iş birliğinin de yolunu açabileceğini söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan da Türkiye'ye belirli bir süre için Sevakın'da turistik bölge ve Kızıldeniz üzerinden Mekke'ye geçen hacılar için konaklama merkezi inşası izni verildiğini, Sevakın ve diğer alanlarda Türkiye'nin yapacağı projelerin toplam tutarının 650 milyon doları bulacağını açıkladı. 2019'a kadar 30 uzman tarafından altyapı çalışmalarının tamamlandığı adada, inşaat çalışmaları yakın zamanda başladı. Gümrük Muhafaza Binası da restore edildi.

Anlaşmanın hemen Mısır medyasında, Sisi hükümetinin bu karardan duyduğu rahatsızlıkla ilgili haberler çıktı. Türkiye'nin bölgede

“gizli emelleri olduğu” yazıldı. Bu arada Suudi Arabistan'ın Hartum Büyükelçisi ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden bazı yetkililer, adada kendi ülkelerinin yatırım planları olduğunu, Sudan kıyısı boyunca yeni limanlar inşa etmeyi hedeflediklerini duyurdu. Ziyaretten bir ay sonra, şubat ayı başında Sudan Dışişleri Bakanı Gandur, Mısır'a gitti. Burada Mısırlı mevkidaşı Sami Şükri'yle düzenlediği ortak basın toplantısında “Sudan yönetiminin Sevakın Adası'nda bir Türk askeri üssü inşa edilmesi gibi bir niyeti yoktur. Burası Sudanlılara ait bir Sudan toprağıdır.” dedi. Ancak Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Ağustos 2018'de Ankara'da düzenlenen Büyükelçiler Konferansı'ndaki bir kapalı oturumda, Sevakın Adası'nda inşaatlarda çalışan Türkleri korumak amacıyla bölgeye gönderilen Türk askeriyeye ilgili konuşurken, “askeri üs” ifadesini kullandı. Hulusi Akar'ın 6 Kasım 2018'deki Sudan ziyaretinin ardından Ömer El Beşir, Mısır'a giderek Sisi'yle bir araya geldi. Kasım 2018'de, protestolar yeni başlarken

arka arkaya Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Sudan'a giderek Ömer el Beşir'le görüşmüştü. Anadolu Ajansı, Akar'ın ziyareti sonrası güvenlik kaynaklarına dayandırarak geçtiği haberinde, o dönem Savunma Bakanı olan Avf, Genelkurmay Başkanı Kemal Abdül Maruf el Mahi ve Beşir'le görüşmelerde “bölgesel meselelerin, karşılıklı savunma ve askeri iş birliğinin, Sevakın Adası'nda süren çalışmaların ve Türkiye tarafından Sudan'da kurulması planlanan askeri eğitim merkezlerinin” masaya yatırıldığını duyurdu.

SUDAN'DA NELER OLUYOR?

Sudan'da binlerce hükümet karşıtı gösterici başkent Hartum'da ordu karargâhı önünde protestolara başladı. Devlet Başkanı Ömer El Beşir'in istifasını isteyen göstericiler, silahlı kuvvetlerin devreye girmesi talebinde bulunuyor. Ülkede El Beşir karşıtı gösteriler Aralık 2018'den bu yana devam ediyor. Ancak son günlerde protestolara katılımın arttığı ifade ediliyor. Devlet Başkanı Ömer El Beşir, istifa çağrılarına yanıt vermeyeceğini ifade ederek, protestocuların tepkilerini seçimlerde göstermesi gerektiğini söylemişti.

Protestoları Ne Tetikledi?

Aralık 2018'de Sudan'ın kuzeydoğusundaki Atbara kentindeki ekmek ve benzin zamlarına tepki, ilk gösterilerin başlamasına neden olmuştu. Atbara'daki eylemler bir somun ekmeğinin fiyatının bir Sudan poundundan (11 kuruş) üç pounda (33 kuruş) çıkması yüzünden 19 Aralık'ta başladı. Sudan'ın ekonomisi, ülkenin petrol üretiminin yüzde 75'inin gerçekleştiği Güney Sudan'ın 2011'de bağımsızlığını ilan etmesinin ardından toparlanmakta zorlandı. Ekmek fiyatlarının artmasına devletin sübvansiyonları kaldırması ve buğday ithalatını durdurması yol açtı. Sübvansiyonları sonlandırmak, IMF'nin ülke ekonomisini reforme etmek için verdiği tavsiyeler arasındaydı. Sudan poundu bir yılda değerinin yaklaşık yüzde 90'ını kaybederken, ülke Kasım itibarıyla yüzde 70'e varan enflasyon oranıyla karşı karşıya kaldı. Protestocular yolsuzluğun ülkede yönetim sisteminin bir parçası olduğunu ve ülke kaynaklarının kötü idare edildiğini savunarak öfkelerini dışa vurdu. Sokaklarda El Beşir iktidarının sonlanması için sloganlar atıldı.

Hükümet barışçıl protestoları şiddete yönlendiren sabotajcılar oldu-

ğunu öne sürdü ve onları suçladı. Parti binalarının yakılmasının arkasında Darfur'daki silahlı isyancıların olduğunu savundu. 22 Aralık'ta yetkililer muhalif bir koalisyonun 14 lideri gözaltına aldı, ülkedeki tüm okul ve üniversiteleri kapattı. Aynı gün hükümet bir "sabotaj hücre" olarak adlandırdığı insanları da gözaltına aldı. Ülkedeki iki özel gazete El Tayyar ve El Ceride'nin yayımlanmasını durdurduğu da bölgeden gelen haberler arasında. Hükümet ayrıca protestoların örgütlenmesini engellemek için sosyal medyaya erişimi yasaklamakla suçlanıyor.

Ülkedeki muhalefet partileri ve silahlı isyancılar kitlesel protestoları

destekledi ve yaşananları 'Devlet Başkanı Ömer El Beşir'in yıllardır ülkeyi kötü yönetmesine verilen doğal bir tepki' olarak niteledi. 22 Aralık'ta muhalefette bulunan Ulusal Ümmet Partisi'nin lideri Sadık el Mehdi, hükümeti "halka karşı kaybedeceği bir savaşa girmektense" barışçıl yollarla iktidarı devretmeye davet etti. 19 Aralık'ta kendi isteğiyle gittiği sürgünden döndükten sonra ilk basın toplantısını düzenleyen Mehdi, protestolarda 22'den fazla kişinin yaşamını yitirdiğini öne sürdü. Öte yandan ülkedeki muhalefet bölünmüş bir halde. Bazı gözlemciler protestocuların hükümete güvenmediği gibi ana akım muhalefet partilerine de güvenmediği söylüyor.

Protestocular Ne İstiyor?

Beşir'in yanı sıra iki üst düzey ismin de görevden ayrılmış olmasına karşın sokaklarda tansiyon düşmüş değil. Protestoları düzenleyen gruplar, eylemlerin devamı çağrılarını yapıyor. SPA, Facebook üzerinden yaptığı açıklamada, "Silahlı Kuvvetlere yönetimin, geçiş dönemini üstlenecek olan sivil hükümete en kısa sürede devredilmesi çağrısı yapıyoruz" denildi. Protestolar, hayat pahalılığına karşı başlamış, daha sonra Beşir'in istifası talebiyle devam etmişti. Kitlesel gösterileri örgütleyenler BBC'ye yaptıkları açıklamada, "derin devletin tamamen yok edilmesini" talep ettiklerini söyledi.

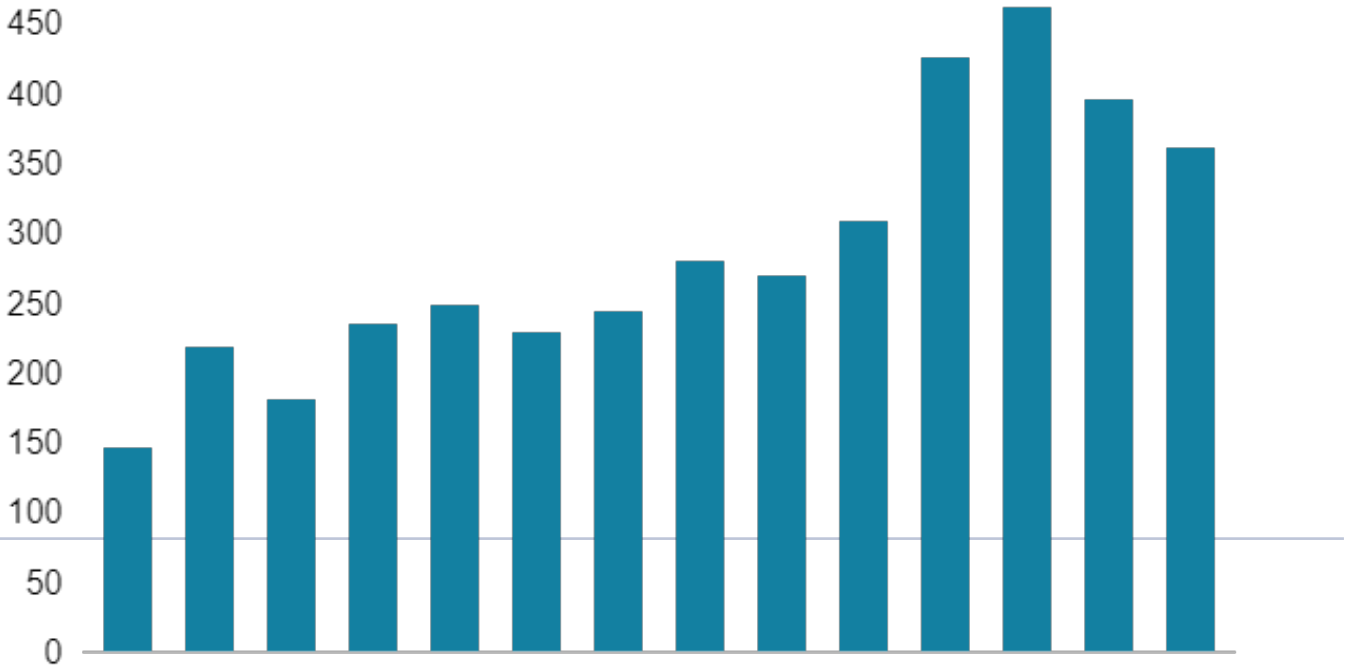
Sudan Lideri El Beşir'in Evinde 130 Milyon Dolardan Fazla Nakit Bulundu

El Beşir, aylarca süren protesto eylemlerinin ardından devrilmiş ve ev hapsine alınmıştı. Daha sonra yüksek güvenlikli Kobar Hapishanesi'ne gönderildi. Reuters Haber Ajansına konuşan bir Sudanlı yetkili, El Beşir'in evinde 351 bin ABD doları, 6 milyon euro ve 105

milyon ABD dolarına denk gelen beş milyar Sudan Lirası dolu çuvalar bulunduğunu açıkladı. Aynı yetkili, El Beşir'in soruşturma altında olduğunu ve "savcıların eski devlet başkanını Kobar Hapishanesi'nde sorgulayacağını" belirtti. Hollanda merkezli, Radyo Daban-

ga da bazı askerleri nakit para dolu çuvaların yanında gösteren bir fotoğraf paylaştı. BBC Afrika Muhabiri Alastair Leithhead, El Beşir'den hesap sorulmasına yönelik adımlara karşın, sivil yönetim talep eden protestocuların Sudan Ordusu'na güvenmediğini söylüyor.

Türkiye-Sudan İlişkileri Nasıldı?

Sudan'ın toplam ihracatı 2016'da 3,7 milyar dolardı, ithalatı ise 9,3 milyar dolar. İthalatın yaklaşık yüzde 5'i Türkiye'den yapılıyor. Türkiye Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Sudan'da 300 milyonu doğrudan, 300 milyonu da müteahhitlik işleri olmak üzere 600 milyon doların üzerinde Türk yatırımı var.

Ülkedeki Türk firmaları demir-çelik, çimento, deri, mermercilik, mobilyacılık, şehirlerarası otobüs taşımacılığı gibi alanlarda çalışıyor. Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2017 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de 212 Sudan sermayeli şirket

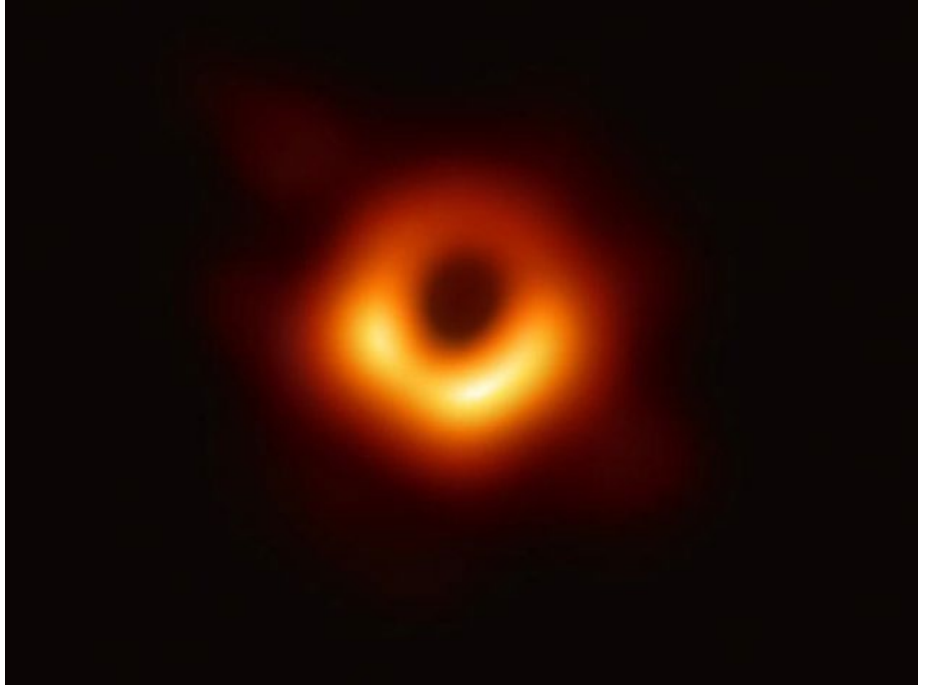
faaliyet gösteriyor. Bunların tümü, büyük yatırım kategorisine girmeyen küçük ölçekli girişimlerdir. 2005'te Türkiye'nin başlattığı Afrika açılımı kapsamında Sudan ile yakın ilişkiler geliştiren Ankara, birçok alanda Hartum'la iş birliği yapıyor. Ticaret Bakanlığının verilerine göre Türkiye ile Sudan arasındaki ikili ticaret hacmi 2017'de 481,4 milyon dolardı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Aralık 2017'de yaptığı Sudan gezisinde, "Türkiye ile Sudan arasında yaklaşık 500 milyon dolar olan ticaret hacmi yetersiz, kısa vadede 1,2 milyar dolarlık hacme

ulaşılacak ancak hedef 10 milyar dolardır" demişti. 24-25 Aralık 2017'de Erdoğan'ın 100'den fazla iş insanlarıyla birlikte Sudan'a yaptığı ziyarette, tarım, turizm, eğitim, maden kaynakları, sanayi ve ticari ortaklık alanında 22 iş birliği anlaşması imzalandı. Anlaşmaların 13'ü devletler, 9'u ise özel sektör düzeyindeydi. 2018 sonuna kadar Sudan'da toplam 2,24 milyar dolar değerinde projeye imza atıldı. Bu projelerin yarısı, sadece 2018'in ilk çeyreğinde imzalandı. Hartum'da inşa edilecek olan yeni havalimanı, bu projelerin arasında en büyük paya sahip olanlardan; 1 milyar 100 milyon dolar değerinde.

EVRENİN EN BÜYÜK GİZEMLERİNDEN OLAN KARA DELİĞİN İLK FOTOĞRAFI YAYINLANDI

Dünya'ya 53 milyon ışık yılı mesafedeki Başak (Virgo) Takımyıldızındaki M87 Galaksi'sinin merkezindeki süper masif kara deliğin, 'olay ufku' olarak adlandırılan ve kütle çekiminin en güçlü olduğu eşik bölgesinin bir fotoğrafı yayımlandı. Antarktikadan Şili'ye kadar birçok bölgede 8 telsiz teleskoptan oluşan ve 200'den fazla bilim insanının katkısında bulunduğu Event Horizon Teleskopu Direktörü Astrofizikçi Sheperd Doeleman, "Kara delikler evrendeki en gizemli objeler. Asla görülemez dediğimiz şeyi gözlemledik. Kara deliğin fotoğrafını çektik" ifadelerini kullandı.

PARİS'İN SEMBOLLERİNDEN NOTRE DAME KATEDRALİ ALEVLER İÇERİSİNDE

Paris'in sembollerinden biri olan tarihi Notre Dame Katedrali alevler içerisinde kaldı ve bu anıt eser ağır hasar aldı. Fransız polisinden yapılan açıklamada, Notre Dame Katedrali'ndeki yangınla ilgili yürütülen soruşturma,

yangının sebebinin yüksek ihtimalle bir kısa devre olduğunu ortaya koyduğu belirtildi. Polis ayrıca yapının halen içerisinde çalışmak için çok tehlikeli olduğunu ve güvenlik nedeniyle içeri girişlere izin verilmediğini

ni söyledi. Daha önce Fransız medyası da tarihi yapıdaki yangının sebebiyle ilgili olarak kısa devre iddiasını ortaya atmıştı. Le Parisien gazetesi güvenlik kaynaklarına dayandığı haberinde, renovasyon çalışmalarında kullanılan taşıyıcı mekanizmalarda oluşan bir kısa devre ihtimalinin öne çıktığını duyurdu. 12. yüzyılda inşa edilen Notre Dame Katedrali, pazartesi akşam alevler içinde kalmış, tarihi yapı yangından ağır bir şekilde hasarlı çıkmıştı. Yangın nedeniyle çatısının 3'te 2'si yanan Notre Dame'ın iki ana kulesi ise yangından kurtulmayı başarmıştı. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, 5 yıl içerisinde tarihi katedralin yeniden inşa edileceğini belirtirken, yeniden yapım çalışmaları için şu ana dek 1 milyar Euro'ya yakın bağış toplandı.

WIKILEAKS'IN KURUCUSU JULIAN ASSANGE TUTUKLANDI

Wikileaks'in kurucusu Julian Assange 2012'den beri Londra'nın Knightsbridge semtindeki Ekvador büyükelçiliğinin bir odasında yaşıyordu. Ekvador'un verdiği sığınma hakkını geri çekmesinin ardından Assange'ın bu ülkenin Londra'daki elçiliğinde gözaltı-

na alındığı bildirildi. Wikileaks'in kurucusu Julian Assange, Londra'da çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Wikileaks ise Ekvador'un Assange'ın sığınma hakkını yasa dışı şekilde geri çektiğini savundu. İngiliz polisi, Assange'ın Amerika Birleşik Devletleri'nin iade talebiyle bağlantılı olarak gözaltına

alındığını açıkladı. Ekvador Devlet Başkanı Lenin Moreno, Wikileaks'in kurucusu Julian Assange'a 2012 yılında verilen sığınma hakkının geri çekildiğini duyurdu. Moreno, Twitter hesabından yaptığı videolu paylaşımında, hükümetinin "bağımsız şekilde alınan bir kararlar" yaklaşık 7 yıldır Ekvador'un Londra Büyükelçiliğinde yaşayan Assange'ın sığınma statüsünü kaldırdığını açıkladı. Moreno, "uluslararası sözleşmeleri ve günlük yaşam protokollerini defalarca ihlal ettiği" gerekçeyle ülkesinin, Assange'ın sığınma statüsünü geri çektiğini belirtti.

ABD- İRAN İLİŞKİLERİNDE SON DURUM

Donald Trump, "Devrim Muhafızları terörün finansmanında aktif biçimde rol aldı ve bir devlet idaresi aracı olarak terörü teşvik etti" dedi. Trump ayrıca ülkesinin İran üzerinde mali

baskıyı artıracaklarını söyledi. ABD Başkanı, "İran'ın terör faaliyetlerine verdiği desteğin maliyetini artıracakız" dedi. Washington daha önce Devrim Muhafızlarıyla bağlantılı onlarca özel ve tüzel

kişiyi kara listeye almıştı. İran'ın resmi haber ajansı IRNA, Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif'in de Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'ye mektup göndererek, ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı'nın (CENTCOM) "terör örgütü" ilan edilmesini tavsiye ettiğini bildirdi. Zarif'in bu çağrısının hemen ardından, İran devlet televizyonu ülkenin en üst düzey güvenlik konseyi olan İran Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi, CENTCOM'u terör örgütü ilan ettiğini duyurdu. ABD Başkanı Donald Trump, İran Devrim Muhafızları'nın artık ülkesi için "yabancı terör örgütü" olduğunu söyledi. Washington böylece ilk kez, bir başka ülkenin ordusunu "terör örgütü" ilan etmiş oldu.

SRİ LANKA'DA SALDIRI

Sri Lanka'da kilise ve otelleri hedef alan sekiz patlamada en az 207 kişi hayatını kaybetti, 450'den fazla kişi yaralandı. Patlamalar sabah saatlerinde koordineli olarak Kochchikade, Negombo ve Batticaloa'da Paskalya ayını sırasında 3 kilisede ve başkent Colombo'da da 3 otelde meydana geldi. Colombo'da The Shangri La, Cinnamon Grand ve Kingsbury otelleri hedef alındı. İlk patlamalardan birkaç saat sonra yine başkent Colombo'nun hemen dışındaki Dehiwela'da ulusal hayvanat bahçesi yakınlarında bir otelde bir patlama daha oldu. AFP burada da iki polisin hayatını kaybettiğini bildirdi. Ardından Colombo'un Dematagoda bölgesinde 8. patlama gerçekleşti. Hükümet yerel sa-

vatandaşı olduğunu açıkladı. Türkiye Sri Lanka Büyükelçisi Tunca Özçuhadar iki Türk mühendisin saldırılarda hayatını kaybettiğini açıkladı. Ölenler arasında en az 5 İngiliz ve 3 Danimarkalı da bulunuyor.

kınayarak "Tüm dinlerin temel öğretisi barış ve adalettir. Şiddetin ve aşırıcılığın her türlüşünü güçlü şekilde kınıyoruz" dedi ve Müslüman toplumu saldırılardan etkilenenlere yardım etmeye çağırdı. Ülkeye geri dönen IŞİD militanlarının güvenlik tehdidi oluşturabileceği endişesi dile getiriliyordu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan saldırılarla ilgili bir açıklama yaparak "Sri Lanka'da Paskalya Bayramı'na denk getirilen terör saldırılarını şiddetle kınıyorum. Bu saldırı tüm insanlığa karşı yapılmıştır" dedi ve Sri Lanka'ya başsağlığı diledi. Katolik Kilisesi lideri Papa Francesco da "çok acımasızca bir saldırı" diyerek Paskalya tatilinde yaşanan saldırıları kınadı. Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker de saldırılardan "korku ve büyük üzüntü" duyduğunu belirtti ve Avrupa Birliği'nin Sri Lanka'ya yardıma hazır olduğunu söyledi. Almanya Başbakanı Angela Merkel, İngiltere Başbakanı Theresa May, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve ABD Başkanı Donald Trump da saldırıları kınadı.

atle akşam 6'dan sabah 6'ya kadar tüm adada geçerli olmak üzere sokağa çıkma yasağı ilan etti. Ayrıca ülke çapında büyük sosyal medya ağlarına ve mesajlaşma uygulamalarına da engelleme getirildi. Facebook ve Whatsapp'ın da dahil olduğu engelleme kararının yanlış bilgi ve söylentilerin yayılmaması için alındığı belirtildi. Saldırıları üstlenen olmadı. Sri Lanka Dışişleri Bakanlığı yetkilileri ölenlerden en az 27'sinin başka ülke

Sri Lanka Savunma Bakanı Ruwan Wijewardane ise zanlıların tespit edildiğini söyleyerek "İnanıyoruz ki bu talihsiz terör olayıyla ilgisi olan tüm zanlılar en kısa süre içinde yakalanacaktır" dedi. Sri Lanka Devlet Başkanı Maithripala Sirisena halktan sakin kalmalarını ve incelemeyi yürüten güvenlik görevlilerine yardımcı olmalarını istedi. Sri Lanka Müslüman Konseyi yazılı bir açıklama yaparak saldırıları

AB VE İNGİLTERE 31 EKİM'E KADAR BREXIT KONUSUNDA ANLAŞACAK

Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk, "AB üyesi 27 ülke ve İngiltere, Brexit'i 31 Ekim'e kadar esnek erteleme konusunda anlaştı" açıklamasında bulundu. Brüksel'de düzenlenen Brexit zirvesi devam ederken dün gece yarısı Twitter hesabından paylaşımında bulunan Tusk, İngiltere'ye en iyi çözümü bulması için ilave 6 ay süre tanıdıklarını açıkladı. İngiltere Başbakanı Theresa May ise, erteleme kararının ardından yaptığı açıklamada, AB ile geçen yıl varmış oldukları ayrılık anlaşmasının bir an önce İngiltere parlamentosundan onay almasının ve mümkün olan en kısa sürede AB'den ayrılmanın yollarını arayacaklarını söyledi.

Bu 'esnek ertelemenin' İngiltere'ye en iyi çözümü bulması için ilave 6 ay süre tanıdığına dikkati çeken Tusk, "AB üyesi 27 ülke ve İngiltere Brexit'i 31 Ekim'e kadar esnek erteleme konusunda anlaştı" ifadelerini kullandı. Brexit Zirvesi'nin sonuç bildirgesinde de İngiltere Başbakanı Theresa May'in Brexit tarihini erteleme talebine AB Konseyi'nin ayrılık anlaşmasının onaylanması için olumlu yanıt verdiği belirtilerek, "31 Ekim 2019'a kadar geçerli olacak erteleme, sadece

gerekli olduğu kadar uzatılmalıdır. Eğer ayrılık anlaşması taraflarca bu tarihten önce onaylanırsa, Brexit bir sonraki ayın ilk gününde gerçekleşir" ifadelerine yer verildi.

İngiltere başbakanı, Brüksel'e gittiğinde daha erkene, 30 Haziran tarihine kadar uzatma istemişti. Theresa May, İngiltere 22 Mayıs'ta Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılmak zorunda kalmadan Parlamento'nun bir çıkış stratejisi belirlemesini tercih ediyor. İngiltere'nin Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılıp milletvekili göndermesi durumunda, bunun Brexit'in Londra tarafından reddedil-

diği algısı yaratmasından kaygı duyuluyor. Theresa May, İngiltere'nin zorlu seçimlerle karşı karşıya olduğunu, ama ayrılma takviminin kesin olduğunu dile getirdi. Erteleme talep ettiği taraflarda hayal kırıklığı yaşandığına dikkati çeken May, "İngiltere şimdiye kadar Avrupa Birliği'nden ayrılmış olmalıydı, ancak Parlamento'yu anlaşmalı ayrılığa ikna edemediğim için gerçekten üzgünüm" diye konuştu. Brexit sürecinin anlaşmasız olması durumunda, bunun iki taraf için de gerek ekonomik açıdan gerekse sınır geçişlerinde büyük sıkıntılara yol açabileceği kaydediliyor.

Yayın

Danışmanı

Editörler

Grafik Tasarım

E Posta

Instagram

Twitter

Web

Adres

Tel

: Dr. İsmail SAFİ, Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN

: Arş. Gör. Ahmet GEDİK, Fatmanur SOYYİĞİT
Mustafa Ardiç GÜLERYÜZ, Şehnaz TEKBAŞ

: Öğr. Gör. Nevin ERYILMAZ

: guvsam@istinye.edu.tr

: isuguvsam

: @isuguvsam

: guvsam.istinye.edu.tr

: GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü
Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9
Zeytinburnu/İstanbul

: 0850 283 60 00